

Møteinnkalling representantskapet

Tid: fredag 28. februar 2025 kl. 10:00-14:00

Sted: Akershus fylkeskommune, Galleri Oslo, Fylkestingsalen

Innhold

Møteinnkalling representantskapet	1
Sak 01/25 Godkjenning av protokoll fra møte 13. desember	3
Sekretariatets innstilling	3
Saksredegjørelse	3
Vedlegg.....	3
Sak 02/25 Årsrapport 2024	4
Sekretariatets innstilling	4
Saksredegjørelse	4
Vedlegg.....	5
Sak 03/25 Avslutning av forprosjektet om kommunikasjonssamarbeid for Oslofjorden	6
Sekretariatets innstilling	6
Saksredegjørelse	6
Vedlegg.....	6
Sak 04/25 Oppfølging handlingsplan 2025.....	7
Sekretariatets innstilling	7
Saksredegjørelse	7
Vedlegg.....	11
Sak 05/25 Rapportering fra arbeidet i BSSSC.....	12
Sekretariatets innstilling	12
Saksredegjørelse	12

Vedlegg.....	12
Sak 06/25 Interessepolitisk notat samferdsel.....	18
Sekretariatets innstilling.....	18
Saksredegjørelse.....	18
Vedlegg.....	19
Sak 07/25 Politisk organisering av arbeidet på prioriterte politikkområder.....	20
Sekretariatets innstilling.....	20
Saksredegjørelse.....	20
Vedlegg.....	22
Sak 08/25 Oppfølging av energipolitiske prioriteringer.....	24
Sekretariatets innstilling.....	24
Saksredegjørelse.....	24
Vedlegg.....	28

Sak 01/25 Godkjenning av protokoll fra møte 13. desember

Sekretariatets innstilling

Representantskapet godkjenner forslaget til protokoll fra møte 13. desember 2024.

Saksredegjørelse

Forslag til møteprotokoll ble sendt ut 13. desember med frist 20. desember for å melde inn evt. endringsforslag. Forslag til protokoll er vedlagt.

Vedlegg

Separat vedlegg: Forslag til protokoll fra møte 13. desember 2024

Sak 02/25 Årsrapport 2024

Sekretariatets innstilling

1. Representantskapet godkjenner fremlagt årsrapport for 2024.
2. Representantskapet ber sekretariatet oversende årsrapporten til fylkeskommunene med henstilling om at den legges fram til orientering for aktuelle politiske organer.

Saksredegjørelse

Forslag til årsrapport for 2024 er vedlagt saken. I årsrapporten redegjøres det for aktivitetene på de ulike innsatsområdene. Regnskapet for 2024 er inkludert i årsrapporten. Revisjonsberetning ettersendes når denne er klar.

Regnskap og revisjon

Regnskapet til Østlandssamarbeidet føres av Akershus fylkeskommune, jf. samarbeidsavtalens §1 tredje ledd. I tillegg til det ordinære regnskapet, føres et driftsregnskap etter formål, for bedre å synliggjøre sammenhengen mellom aktiviteter og regnskap. I regnskapsoppstillingen i årsrapportens kap. 8 sammenstilles regnskapstallene fra 2024 med tilsvarende tall fra 2022 og 2023.

Det framgår av regnskapet at Østlandssamarbeidet i 2024 har hatt et mindreforbruk på kr 328 508,- mot et budsjettert merforbruk på kr. 200 000,-. Egenkapitalen pr 31.12.2024 økt til kr. 3 636 404,-.

Regnskapet for 2024 revideres av Akershus og Østfold fylkesrevisjon. Revisjonsrapporten vil bli ettersendt til representantskapet i forkant av møtet 28. februar og vil deretter inkluderes i endelig årsrapport.

Digital årsrapport

Som for tidligere år utarbeides det en digital og mer visuell web-basert årsrapport der hendelser og aktiviteter i 2024 er presentert.

Dette er viktig med tanke på å få ut relevant informasjon både til eksterne og interne målgrupper. Digital årsrapport for 2024 vil gjøres tilgjengelig på hjemmesiden til Østlandssamarbeidet.

Behandling i administrasjonsutvalget

Utkast til årsrapport og regnskap for 2024 ble lagt fram for administrasjonsutvalget på møte i 14. februar. I etterkant er rapporten språk-vasket og tilpasset kravene til universell utforming.

Vedlegg

Separate vedlegg:

- Forslag til årsrapport for 2024.
- Revisjonsberetning ettersendes

Sak 03/25 Avslutning av forprosjektet om kommunikasjonssamarbeid for Oslofjorden

Sekretariatets innstilling

Representantskapet tar saken til orientering.

Saksredegjørelse

8. juni 2023 sluttet representantskapet seg til et forslag fra Viken fylkeskommune om et felles forprosjekt om kommunikasjonssamarbeid i Oslofjord-satsingen. Forprosjektet fikk hovedfinansieringen fra Vikens fjordsatsing, og det ble signert en egen samarbeidsavtale mellom Viken fylkeskommune og Østlandssamarbeidet med en ramme på 1,5 millioner. Forprosjektet har blitt gjennomført med en prosjektleder på engasjement i 2024 og har hatt en styringsgruppe med representanter fra de tre tidligere Viken-fylkene. Forprosjektet avsluttet, og 22. januar ble sluttrapporten med regnskap godkjent av styringsgruppen.

Sekretariatet har i tillegg utarbeidet en rapport med tilrådinger om et eventuelt videre kommunikasjonssamarbeid i vannforvaltningen. Det foreslås her et treårig samarbeidsprosjekt med en av fylkeskommunene som vertsorganisasjon.

Begge rapportene legges fram til orientering.

Vedlegg

Separat vedlegg1: Godkjent sluttrapport med regnskap

Separat vedlegg 2: Rapport med tilrådinger om kommunikasjonssamarbeid i vannforvaltningen

Sak 04/25 Oppfølging handlingsplan 2025

Sekretariatets innstilling

Representantskapet tar saken til orientering.

Saksredegjørelse

I saken gis det en kort løypemelding på oppfølging av handlingsplanens syv innsatsområder. Gjennomførte aktiviteter omtales, samtidig som det gis en oversikt over aktiviteter som er aktuelle å gjennomføre i 2025.

1. Oppfølging av gjeldende Nasjonal transportplan (NTP 2025-2036)

Hva er gjort så langt i 2025:

- Adm. samferdselsgruppe re-etablert med deltagelse fra samferdselssjefene i fylkeskommunene
- Utkast til nytt posisjonsnotat er utarbeidet, der fylkeskommunene har spilt inn prioriterte samferdselspolitiske prioriteringer. Posisjonsnotatet følger opp viktige felles prosjekter i gjeldende NTP. Videre fokuseres det spesielt på utfordringene knyttet til finansiering av kollektivtilbudet i landsdelen. Det vises til egen sak på møte i representantskapet.

Aktiviteter som planlegges gjennomført i 2025:

- Interessepolitisk arbeid/aktiviteter, der innholdet i posisjonsnotatet skal formidles til nasjonalt politisk nivå (regjering og storting)
- Koordinert informasjonsarbeid overfor partiene i forkant av landsmøtene (mars/april)
- Fremme landsdelens samferdselspolitiske felles posisjoner gjennom valgkampen
- Interessepolitisk arbeid i forbindelse med statsbudsjettet for 2026, herunder;
 - o dialog med Samferdselsdepartementet og transportetatene
 - o aktiviteter og dialog med utgående og innkommende medlemmer av transport- og kommunikasjonskomiteen på Stortinget

2. Ny Østlandspakke for samferdsel og mobilitet

Hva er gjort så langt i 2025?

- Medlemmer utpekt til faggruppe NTP med deltagelse fra alle fylkeskommunene

- Innhentet vurderinger fra fylkeskommunene til temaområder som bør prioriteres i forbindelse med arbeid med ny Østlandspakke
- Gjennomført møte med KS

Aktiviteter som planlegges gjennomført i 2025:

- Oppstartsmøte (26. februar) og workshop medio mars med deltagelse fra fylkeskommunene for å:
 - o etablere prosjektorganisasjon for arbeidet med ny Østlandspakke.
 - o planlegge, avgrense og definere rammer for arbeidet med Østlandspakka
 - o bestemme arbeidspakker og tidslinje for det videre arbeidet
- Innhenting og sammenstilling av grunnlagsdokumenter og felles erfaringer, herunder;
 - o Dialogmøter med blant annet KS, Jernbanedirektoratet og Statens vegvesen.
 - o Operasjonalisering og innhenting av relevante sekundærdata
 - o Gjennomføring av seminarer/nettseminarer der aktuelle tema settes på dagsorden
 - o Kjøp av eksterne leveranser/utredninger skal vurderes
- Identifisere og prioritere felles interessepolitiske posisjoner og budskap.
- Oppstart interessepolitisk arbeid.
- Identifisere relevante felles utviklings- og samarbeidsprosjekter med muligheter for ekstern delfinansiering

3. Energipolitiske prioriteringer

Hva er gjort så langt i 2025?

- Sekretariatet har så langt i år gjennomført dialogmøter med fylkeskommunene, som grunnlag for å kunne identifisere aktuelle problemstillinger som kan følges opp.

Aktiviteter som planlegges gjennomført i 2025:

- Hvilke aktiviteter som blir planlagt videre er avhengig av innspillene fra representantskapet. Videre oppfølging vil også bli påvirket av vedtak om eventuell politisk og administrativ organisering på politikkområdet.

4. Grønne energistasjoner 2.0 (videreført prosjekt)

Hva er gjort så langt i 2025?

- Avslutning av prosjektets fase 1, herunder rapportering fra fase én av prosjektet, jf. vedlagt prosjektrapport der de konkrete resultatene fra prosjektets fase 1 er synliggjort.
- Styringsgruppemøtet 17. januar
- Arbeidsverksted ble gjennomført 31. januar med representanter fra fylkeskommunene og med faglige innspill fra Grønt Landstransportprogram. Under workshopen ga fylkeskommunene innspill til hvordan prosjektets målformuleringer og aktiviteter bør tilpasses i perioden 2025-2026.

Aktiviteter som planlegges gjennomført i 2025:

- I fase to av prosjektet skal fylkeskommunene være enda tettere påkoblet gjennomføringen av prosjektet, og at aktivitetene skal kunne tilpasses behovene i de ulike fylkeskommunene.
- Erfaringene om utfordringer, barrierer og lignende fra fase kan både brukes for å tilpasse aktivitetene i fylkeskommunene og som grunnlag for kommunikasjonsarbeid og interessepolitiske initiativ.
- Fylkeskommunene skal involveres gjennom en mer operativ prosjektgruppe, mens prosjektledelsen ivaretas av sekretariatet. Et nytt forslag til aktivitetsplan skal bearbeides sammen med prosjektgruppen.

5. Klimasmart arealplanlegging (pågående prosjekt)

Klimasats-prosjekt støttet av Miljødirektoratet, som skal styrke klimahensynet i arealplanleggingen. Prosjektet ledes av en administrativ styringsgruppe (alle fylkeskommuner deltar). Arbeidet gjennomføres i samarbeid med 11 pilotkommuner. Avtale er inngått med Norsk institutt for bioøkonomi, NIBIO, om utvikling og leveranse av kartbasert klimastatistikk og historikk (2010-2020) for karbonrike areal i alle østlandskommuner.

Hva er gjort så langt i 2025?

- Kunnskapsgrunnlaget er levert til alle kommunepilotene og fylkeskommunene pr. 8. januar 2025
- Endelig avklaring med utvidelse av prosjektet ved at NIBIO nå har gitt fylkeskommunene og pilotkommunene vederlagsfri tilgang til sin klimagasskalkulator som beregner klimaeffekt ved ulike inngrep i enhver polygon som tegnes inn på kommunekart.
- Etablert nettadressen arealbruk.no som dirigerer brukere til prosjektets nettside på ostlandssamarbeidet.no.

Aktiviteter som planlegges gjennomført i 2025:

- Utvikling av nettbasert kommunikasjon knyttet til prosjektet (FAQ) og stoff til lansering av prosjektet ved koordinert overlevering fra fylkeskommunene.
- Samarbeid om bruk av kunnskapsgrunnlaget i fylkesvise arealregnskap.
- Dialog med NIBIO om ytterligere tilrettelegging for kommunal bruk.
- Samarbeid med NIBIO om prosjektrapport som beskriver leveransene og aktuell respons. Planlagt rapportering i mars-april.
- Nettseminar med alle østlandskommuner, fortrinnsvis i mai, med gjennomgang av NIBIO-leveransen og kommunale og fylkeskommunale brukserfaringer.
- Avklaring med Miljødirektoratet om en justert utgave av kunnskapsgrunnlaget vil inngå i statlige forpliktelser angitt i *Statlig planretningslinje for klima og energi*.
- Delrapportering til Miljødirektoratet 15.10.25, og forberedelse til sluttrapportering første kvartal 2026.

6. ØstsamUng

Hva er gjort så langt i 2025?

- Det er gjennomført et første møte med koordinatorgruppen for å planlegge 2025.
- De nye ungdomsrådene i fylkeskommunene er stort sett blitt konstituert og har oppnevnt medlemmer til arbeidsutvalget for ØstsamUng. Sekretariatet har deltatt på møter i tre av ungdomsrådene etter invitasjon for å orientere om aktivitetene i nettverket og arbeidsutvalgets rolle i forbindelse med oppnevningene.
- Vårsmøtet i BSSSC Youth har fått innvilget støtte fra Erasmus+ gjennom et prosjekt hvor Østlandssamarbeidet er med som partner. Dette vil medføre at fylkeskommunene får dekt ungdomsrådernes reisekostnader for å være med på arrangementet.

Planlagte aktiviteter i 2025:

- Vårsamling i ØstsamUng, tentativt 5-6 april.
- Deltakelse på BSSSC Youth vårmøte i Trebniz, Brandenburg, Tyskland 27-30. April.
- Deltakelse på BSSSC Youth høstmøte i Sopot, Polen 25-28 oktober. Østlandssamarbeidet er partner i søknad til Erasmus+ for dette arrangementet.
- Høstsamling i ØstsamUng 6-7 november, inkludert dialogmøte med representantskapet.

7. Arbeid med Interreg (pågående prosjekt)

Hva er gjort så langt i år?

- Gjennomgang av søknader til "plattformprosjekt" - innstilling til nasjonal sub-komité.
- Planlegging av partnern møte for alle norske partnere i prosjekt i Interreg Østersjøprogrammet 10. april startet opp.
- Møte i KDD for alle nasjonale kontaktpunkt og forvaltningsmyndigheter for Interreg 10. februar
- Deltakelse på digitale møter om Østersjøstrategien

Planlagte aktiviteter i 2025:

- Møte i overvåningskomiteen i Interreg Østersjøprogrammet i Helsinki 4-5. mars
- Møte i BSSSC i Lahti 5.-6. mars
- Gjennomføre planlagt partnern møte for alle norske partnere 10. april
- Promovere og veilede norske aktører i forbindelse med ekstra utlysning i Interreg Nordsjøprogrammet (kun Norge)
- Bistå mulige partnere som ønsker å delta i utlysning for små prosjekt i Interreg Østersjøprogrammet som åpnes i slutten av mars.

Andre aktiviteter for å følge opp strategi og handlingsplan

Klimatilpasning

Klimatilpasning omtales i strategien for Østlandssamarbeidet som et mulig innsatsområde. Sekretariatet har startet arbeidet med å utarbeide et grunnlagsdokument til administrasjonsutvalget med tanke på å eventuelt å kunne legge fram en sak og en tilrådning til representantskapsmøtet i juni 2025.

Vedlegg

Ingen vedlegg

Sak 05/25 Rapportering fra arbeidet i BSSSC

Sekretariatets innstilling

Representantskapet tar saken til orientering.

Saksredegjørelse

Fylkestingsrepresentant og medlem av representantskapet i Østlandssamarbeidet, Aud Hove (Innlandet fylkeskommune) og fylkestingsrepresentant Bjørn Rudborg (Telemark fylkeskommune), ble i februar 2024 oppnevnt som representanter for Østlandssamarbeidet i styret for det politiske nettverket i Østersjøen Baltic Sea States Subregional Co-operation (BSSSC) for valgperioden 2023-2027. Oppnevningen ble gjort i valgkomiteens møte 26. februar 2024 etter fullmakt fra representantskapet i sak 09/24 på møte 8. februar 2024.

De to oppnevnte representantene vil i møtet gi representantskapet en orientering om arbeidet i 2024 og hvordan arbeidet i BSSSC kan ses i sammenheng med den nye strategien for Østlandssamarbeidet 2025-2028 og handlingsplanen for 2025.

Notatet fra Hove og Rudborg er vedlagt.

Vedlegg

Notat om BSSSC fra politisk oppnevnte representanter i styret, Aud Hove (Innlandet) og Bjørn Rudborg (Telemark).

Notat om BSSSC

Til: Representantskapet i Østlandssamarbeidet

Fra: Oppnevnte styrerepresentanter i BSSSC for valgperioden 2024-2027 – Aud Hove og Bjørn Rudborg

Dato: 28. februar 2025

Innledning

Undertegnede, Aud Hove (Innlandet fylkeskommune) og Bjørn Rudborg (Telemark fylkeskommune), er valgt som representanter for Østlandssamarbeidet i styret for det politiske nettverket i Østersjøen Baltic Sea States Subregional Co-operation (BSSSC) for valgperioden 2023-2027. Oppnevningen ble gjort i valgkomiteens møte 26. februar 2024 etter fullmakt fra representantskapet i sak 09/24 på møte 8. februar 2024.

Østlandssamarbeidet har vært engasjert i BSSSC siden 1999. Det er ingen kontingent knyttet til deltakelsen, men deltakerne (Østlandssamarbeidet på vegne av våre deltakere) dekker sine egne utgifter og påtar seg vertskap for møter, årskonferanser og formannskap med jevne mellomrom. BSSSC utgjør en viktig plattform for arbeidet med Interreg Østersjøprogrammet.

Rapport fra BSSSC 2024

BSSSC ledes for tiden av Europaminister i delstaten Schleswig-Holstein i Tyskland, og sekretariatet følger lederen. Det er avholdt fire styremøter i 2024 med sentrale tema på dagsordenen.

- I mars i Gdansk (Polen) var grønn energi og havvind i fokus, [Oppsummering fra styremøte i BSSSC 6.-7. mars 2024](#) (PDF)
- I mai i Cēcī (Latvia) var kultur og demokrati koblet til regioners og kommuners motstandsdyktighet hovedtema, [Oppsummering fra styremøte i BSSSC 28.-29. mai 2024](#) (PDF)
- I september i Kiel (Tyskland) i forkant av årskonferansen med tema trygge og motstandsdyktige regioner, [Oppsummering fra styremøte i BSSSC 19. september 2024](#) (PDF)
- I desember i Brussel (Belgia) med fokus på framtidig regionalpolitikk (Cohesion Policy) og EUs langtidsbudsjett etter 2027, [Oppsummering fra styremøte i BSSSC 10.-11. desember 2024](#) (PDF)

Årskonferansen 2024 ble gjennomført i Kiel 19.-20. september med formannskapet som vertskap. Trygge og motstandsdyktige samfunn var hovedfokus, og beredskap og sikkerhet var gjennomgående temaer på tvers av ulike sektorer. [Rapport fra BSSSC AC 2024 i Kiel](#) (PDF)

Vi ser på BSSSC som en nyttig og god arena for Østlandsfylkene der vi kan bidra i politisk dialog, hente hjem kunnskap og gode eksempler, og ha dialog om viktige tema for Europa og Norge. Østersjøregionen er sentral i den geopolitiske situasjonen som vi nå befinner oss i med krigen i Ukraina, et aggressivt Russland, og med hybride trusler og angrep på viktig infrastruktur. Demokrati, beredskap og sikkerhet er viktige tema som diskuteres og som vi i Norge også er opptatt av, jf. totalberedskapsmelding lagt fram i januar 2025.

BSSSC oppleves som en inkluderende arena der vi er tatt godt imot og kan bygge og utvikle et gode nettverk, dele erfaringer og få til konkret samarbeid.

Ny strategi for Østlandssamarbeidet

I den nye strategien for Østlandssamarbeidet 2025-2028 tas det høyde for at europapolitiske virkemidler og verktøy skal kunne utnyttes for å bidra til å bygge oppunder de felles prioriterte politikkområdene samferdsel og energi, klima og miljø. BSSSC har begge disse politikkområdene på sin agenda og det vil være gode muligheter for å utnytte deltakelsen i BSSSC inn i arbeidet på disse områdene.

Energi er et nytt innsatsområde som skal utvikles i fellesskap i Østlandssamarbeidet. Her vil det kunne være spesielt nyttig å bruke BSSSC som en plattform for kunnskapsinnhenting og dialog – særlig om produksjon av fornybar energi, beredskap og energisikkerhet. Vi har noe å bidra med samtidig som vi trenger innspill og god praksis utenfra.

Vi ser for oss at arbeidet i BSSSC vil kunne bidra til følgende punkter i strategien:

- Sikre at prosjekter i landsdelen prioriteres når det kommer til utbygging av nettinfrastruktur og produksjon av fornybar energi.
- Være en arena for læring og erfaringsdeling når det kommer til fylkeskommunens roller i energipolitikken, inkludert eierskapsrollen, fylkeskommunens rolle i arealpolitikken og fylkeskommunen som støttespiller for kommunene.

Østersjøen/BSSSC og energi

Energi har betydning for alt i dagens samfunn. Det vil være behov for å maksimere kompetanse og kapasitet gjennom samarbeid og å bedre ressursutnyttelsen. Bedre bruk av plattformer, møteplasser og ulike formater for samarbeid bør stå sentralt for å lykkes bedre. Åpenhet og tillitsbasert dialog vil være viktig samt gjensidig læring – hva fungerer, og hva fungerer ikke – for bedre framtidige løsninger. Det er mange like utfordringer blant regioner og kommuner i Østersjøregionen. Vi tenker at det vil gi merverdi å dele erfaringer, ideer og løsninger samt å inspirere hverandre. Noen mulige områder kan være:

- Potensial for mer fornybar energi – hvordan ta ut potensialet?
- Sikkerhet – bygge økosystemer for energisikkerhet mellom offentlige og private selskap. Vi må møtes og snakke sammen før krisen rammer. Ha fokus på løsninger og samarbeide for å gå i samme retning.
- Fylkeskommunenes ansvar for kollektivtransport koblet til energi og elbusser. Beredskap og sikkerhet er viktig.
- Energieffektivisering – tiltak i offentlige bygg.
- Utfordringer knyttet til utbygging av fornybar energi og kraftlinjer for framføring av energi koblet til arealbruk og natur er sammenfallende over grenser og det er muligheter for gjensidig læring mht. løsninger (not in my backyard).

I dag har Region Pommern i Polen en rapportørfunksjon for energi og havvindsatsning i Østersjøregionen i BSSSCs styre.

Østersjøen/BSSSC og samferdsel

Når det gjelder bærekraftig transport, er BSSSC spesielt opptatt av å løfte fram klimabeskyttelse av transportinfrastruktur. Videre ønsker BSSSC å se nærmere på aktiviteter som kan lette reiseplanlegging, billettkjøp og sikre passasjerrettigheter for togreiser over landegrensene. BSSSC kan også utnyttes for å jobbe med urbane knutepunkter (TEN-T), samt for å samarbeide om behovet for å utvide distribusjonen av alternative drivstoff, spesielt innen veitransport. Noen mulige områder å jobbe sammen om innenfor rammen av BSSSC kan være:

- Følge pågående prosjekter med deltakelse fra BSSSC-regioner, og kapitalisere på resultatene av fullførte prosjekter
- Organisere studiebesøk til BSSSC-regioner om emner av felles interesse
- Utføre "peer views" – hvor en gruppe regioner (peers) vurderer ytelsen til en valgt region innenfor et definert transporttema

- Utveksle informasjon om prosjekt- og partnersøk til EU-prosjekter og evt. utvikle felles prosjektsøknader til EU-programmer

I dag har Agder fylkeskommune en rapportørfunksjon for transport i BSSSCs styre. BSSSC har også kontakt med Scandria Alliance.

Kobling til Østlandssamarbeidets handlingsplan for 2025

Interreg og Østersjøsamarbeidet

I handlingsplanen for 2025 er Østersjøsamarbeidet spesielt nevnt gjennom rollen som nasjonalt kontaktpunkt for Interreg Østersjøprogrammet. BSSSC har vært og er en viktig arena for å utøve denne rollen og vi er tilfredse med at landsdelen fortsatt ønsker å utnytte potensialet for samarbeid i denne regionen.

BSSSC og ungdomsmedvirkning gjennom ØstsamUng

BSSSC har stort fokus på ungdomsmedvirkning og det å inkludere og lytte til ungdom. Vi er glade for at fortsatt deltakelse i BSSSC Youth er en del av handlingsprogrammet for 2025.

Hvordan bruke BSSSC for å styrke arbeidet på prioriterte politikkområdene?

Gi viktig input til analysearbeidet

- Energi – input til arbeidet med analyse og utforming av innretning.
- Samferdsel – input til arbeidet med Østlandsspakka (flere av temaene er sammenfallende).

Bruke BSSSC i forbindelse med gjennomføring av prosjektet om grønne energistasjoner.

- Grønne grensekryssende korridorer

Hvordan jobbe?

- Koble aktører og legge til rette for læring – eksperter, studieturer, peer-learning
- Sette tema på dagsorden i møter og diskutere disse med de andre i styret
- Bringe eksempler fra Østlandssamarbeidet inn på BSSSC/Østersjøarenaer – herunder utforme og lede en workshop om energi på årskonferansen den 28. oktober 2025.

BSSSC styremøter 2025

- Mars i Finland
- Juni i Tyskland
- Oktober i Polen
- Desember i Brussel

Anbefaling for 2025

Som Østlandssamarbeidets styrerepresentanter i BSSSC anbefaler vi å rette spesielt fokus inn mot politikkområdet Energi i 2025 – herunder fornybar energi, sårbarhet og beredskap, energieffektivisering.

Sak 06/25 Interessepolitisk notat samferdsel

Sekretariatets innstilling

1. Representantskapet slutter seg til innholdet i det framlagte posisjonsnotatet.
2. Innholdet i posisjonsnotatet formidles på en egnet måte til
 - a. politisk ledelse i Samferdselsdepartementet og Kommunal- og distriktsdepartementet i forkant av regjeringens budsjettkonferanse 12. til 13. mars.
 - b. medlemmene av Stortingets transport og kommunikasjonskomite
 - c. de politiske partiene i forkant av landsmøtene våren 2025

Saksredegjørelse

Som en del av arbeidet med innsatsområde #1 i handlingsplanen 2025, skal Østlandssamarbeidet følge opp vedtatt Nasjonal transportplan. Videre er det viktig at det jobbes fortløpende med å sikre bedre rammebetingelser for samferdselssektoren i landsdelen.

Etter avtale med representantskapets ledelse har sekretariatet de siste ukene koordinert arbeidet med å utarbeide et felles posisjonsnotat fra fylkeskommunene i landsdelen. I posisjonsnotatet omtales noen viktige interessepolitiske temaer på samferdselsområdet, der fylkeskommunene har sammenfallende interesser. Fylkeskommunenes har bidratt administrativt og faglig underveis i arbeidet.

Dersom representantskapet slutter seg til posisjonsnotatet er det naturlig at man i fortsettelsen jobber interessepolitisk for å sikre at innholdet i posisjonsnotatet blir formidlet på en egnet måte til politisk ledelse i samferdselsdepartementet og kommunal- og distriktsdepartementet i forkant av regjeringens budsjettkonferanse medio mars. Videre er det naturlig å formidle innholdet i posisjonsnotatet til representanter fra Transport- og kommunikasjonskomiteen på Stortinget og til partiene i forkant av landsmøtene våren 2025. Det er også naturlig at det interessepolitiske arbeidet videreføres utover året og frem til at Stortinget har vedtatt budsjettet for 2026.

Behandling i administrasjonsutvalget

Posisjonsnotatet ble lagt fram for behandling i forbindelse med møte i administrasjonsutvalget 14. februar.

Vedlegg

Separat vedlegg: Forslag til posisjonsnotat

Sak 07/25 Politisk organisering av arbeidet på prioriterte politikkområder

Sekretariatets innstilling

Saken legges fram uten innstilling.

Saksredegjørelse

Da representantskapet diskuterte politisk organisering i møtet 13. desember ble det vedtatt at sekretariatet skulle legge fram en sak som belyser ulike alternativer for politisk organisering av arbeidet på de prioriterte politikkområdene.

For å følge opp dette vedtaket har sekretariatet utarbeidet en sak som omhandler tre modeller for politisk organisering: A) kun representantskap, B) fagpolitiske utvalg, og C) politiske ad hoc-grupper. Det bør understrekes at modellene ikke nødvendigvis er gjensidig motstridende. Representantskapet kan for eksempel velge å opprette politiske ad hoc-grupper i tillegg selv om det opprettes et eller flere fagpolitiske utvalg.

Saken ble lagt fram for administrasjonsutvalget 14. februar og administrasjonsutvalgets innspill er innarbeidet. Saken legges fram uten innstilling, men det bør fattes vedtak i saken hvis det skal opprettes andre politiske organer. Representantskapet har allerede opprettet en valgkomité. Valgkomiteen vil få i oppdrag å fremme forslag til leder og nestleder i eventuelle nye politiske organer.

Politiske organer som ikke fungerer godt, kan bli formalistiske tidstyver heller enn effektive politiske arbeidsverktøy. Derfor er det viktig å velge riktig innretning på den politiske organiseringen, og at de politiske organene gis tydelige mandater. Sekretariatet har utarbeidet et utkast til et generelt mandat for fagpolitiske utvalg, som er vedlagt saken. Mandat for politiske ad hoc-grupper kan bygge videre på dette, men må tilpasses det konkrete formålet til ad hoc-grupper som evt. etableres.

Som omtalt nedenfor; en mulig svakhet ved både modell B og C er at representantskapets involvering i samarbeidet på prioriterte politikkområder svekkes. Det er derfor viktig å sikre en systematisk kobling mellom andre politiske organer og representantskapets virksomhet. For å løse dette foreslås det at ledelsen i andre politiske organer jevnlig skal delta i representantskapets møter og rapportere om arbeidet.

For både modell B og C må man vurdere hvilken fylkeskommunal deltakelse som er hensiktsmessig i de politiske organene. Tradisjonelt har fagpolitiske utvalg hatt

medlemmer fra både posisjonen og opposisjonen med varaer. Dette har vært hensiktsmessig for å få bred politisk forankring, men øker tidsbruken og kostnadene ved deltakelsen for fylkeskommunene. Hvis det skal etableres andre politiske organer kan det derfor være hensiktsmessig med kun ett medlem (med vara) fra hver fylkeskommune.

Spørsmålet om antall medlemmer er også relevant på grunn av forskjellig styringsform i fylkeskommunene. Hvordan fylkeskommuner med parlamentarisk styringsform har løst dette i Østlandssamarbeidet tidligere har variert. I forrige periode deltok for eksempel både Oslo og Viken kun med medlemmer fra byråd/fylkesråd i de fagpolitiske utvalgene, selv om de andre fylkeskommunene hadde med medlemmer fra opposisjonen. Dersom nye politiske organer kun skal ha ett medlem fra hver fylkeskommune, blir distinksjonen mellom parlamentarisme og formannskapsmodell mindre vesentlig.

A) Kun representantskap

Representantskapet er det eneste organet som er pålagt for interkommunale politiske råd etter kommuneloven og er det eneste organet som er omtalt i samarbeidsavtalen. Det er fullt mulig for fylkeskommunene å velge at det ikke skal være andre politiske organer i Østlandssamarbeidet, og at alle politiske saker skal behandles i representantskapet.

Fordelen med en slik løsning vil være at representantskapet har full kontroll over politiske prosesser og vedtak i Østlandssamarbeidet og at alle politiske vedtak er forankret på fylkeskommunenes øverste politiske nivå.

Samtidig har representantskapets medlemmer allerede et betydelig arbeidspress. Uten andre politiske organer blir arbeidsmengden i representantskapet større, og det blir nødvendig med hyppigere og mer fleksible møter for å få gjort politiske avklaringer. I tillegg blir den politiske deltakelsen og forankringen av politiske vedtak i samarbeidet snevret inn. Det vil være en svakhet om fylkeskommunenes sentrale «fagpolitikere» (hovedutvalgsledere, fylkesråder) på de prioriterte politikkområdene er helt frakoblet Østlandssamarbeidet.

B) Fagpolitiske utvalg

Bruk av fagpolitiske utvalg har vært den tradisjonelle modellen for politisk organisering i Østlandssamarbeidet. Utvalgene har vært faste politiske organer på de prioriterte politikkområdene.

Hovedfordelene med fagpolitiske utvalg er at de bidrar til å redusere arbeidsmengden for representantskapet, og sikrer bredere politisk involvering fra fylkeskommunene på prioriterte politikkområder. Fagpolitiske utvalg kan også sikre god kontinuitet i det politiske arbeidet, og kan være en nyttig faglig arena for medlemmene.

Svakheten ved fagpolitiske utvalg er at representantskapets involvering i politiske vedtak og oppfølging av strategi og handlingsplan reduseres (avhengig av hvor stor autonomi de fagpolitiske utvalgene har). Fagpolitiske utvalg kan også være mindre fleksible hvis fylkeskommunene ønsker å kunne jobbe med flere forskjellige saker gjennom en valgperiode.

Dersom det skal etableres fagpolitiske utvalg, så bør man samtidig fastsette et mandat for det enkelte utvalg, jf. vedlagt forslag til generelt mandat for fagpolitiske utvalg.

C) Politiske ad hoc-grupper

Politiske ad hoc-grupper vil ikke være faste politiske organer, men mer oppgaveorienterte og knyttet til konkrete politiske saker eller prosesser som representantskapet prioriterer. Gruppene vil ha mer konkrete og tidsavgrensede mandater enn fagpolitiske utvalg.

Hovedfordelen med politiske ad hoc-grupper vil være at de kan være mer målrettede og kan bidra til effektiv tidsbruk. Sammenlignet med fagpolitiske utvalg kan politiske ad hoc-grupper være mer fleksible og oppnevnes/avvikles hyppigere etter fylkeskommunenes behov og politiske prioriteringer.

Ved utstrakt bruk av politiske ad hoc-grupper kan imidlertid representantskapets involvering i det politiske arbeidet bli mindre. Politiske ad hoc-grupper vil også i mindre grad enn fagpolitiske utvalg bidra til å sikre kontinuitet i det politiske samarbeidet. Erfaringsmessig er det enklere å skape enighet om felles interessepolitiske prioriteringer dersom fylkeskommunene samarbeider om et politikkområde over tid.

Vedlegg

Forslag til felles mandat for fagpolitiske utvalg.

Forslag til felles mandat for fagpolitiske utvalg

Generelt

Representantskapet for Østlandssamarbeidet etablerer fagpolitiske utvalg jf. samarbeidsavtalens § 3 femte ledd. Dette er et felles mandat for alle fagpolitiske utvalg i Østlandssamarbeidet.

Fagpolitiske utvalg skal bistå representantskapet med styringen av Østlandssamarbeidet og sikre bredere politisk deltakelse fra fylkeskommunene på prioriterte politikkområder.

Fagpolitiske utvalg skal bidra til å samordne felles synspunkter og legge til rette for informasjons- og erfaringsutveksling mellom fylkeskommunene.

Medlemmer

Hver fylkeskommune utpeker et medlem med vara til fagpolitiske utvalg. Medlemmene skal som hovedregel være en relevant hovedutvalgsleder eller fylkesråd.

Representantskapet velger leder og nestleder i fagpolitiske utvalg etter innstilling fra Østlandssamarbeidets valgkomité.

Oppgaver

Fagpolitiske utvalg skal følge opp Østlandssamarbeidets strategi og handlingsplan på sitt politikkområde. Utvalgets ledelse skal jevnlig møte representantskapet for å rapportere om utvalgets arbeid.

Fagpolitiske utvalg kan avgi innstillinger til representantskapet i saker på utvalgets politikkområde. Innstillinger til representantskapet skal som hovedregel fremmes i god nok tid til at administrasjonsutvalget kan avgi merknader til innstillingen før representantskapets behandling.

Fagpolitiske utvalg kan ha dialog med nasjonale myndigheter og andre aktører i saker som berører eget fagområde.

Fagpolitiske utvalg kan ta initiativ til samarbeidsprosjekter. Prosjekter som krever økt ressurstilgang fra fylkeskommunene skal godkjennes av representantskapet.

Sak 08/25 Oppfølging av energipolitiske prioriteringer

Sekretariatets innstilling

Saken legges fram uten innstilling. Det legges til grunn at representantskapet gir innspill til det videre arbeidet med energipolitiske prioriteringer.

Saksredegjørelse

Den siste måneden har sekretariatet i samråd med administrasjonsutvalget gjennomført dialogmøter med relevante kontaktpersoner på energiområdet i fylkeskommunene. I møtene har det blitt gitt innspill til hvordan innsatsområdet 3 om energipolitiske prioriteringer i Østlandssamarbeidets handlingsplan kan følges opp og konkretiseres.

I dialogmøtene har det blitt løftet fram at fylkeskommunene har mange ansvarsområder i energipolitikken. En overordnet betraktning er at fylkeskommunenes arbeid med energi er i endring. Det er ikke nytt at fylkeskommunene arbeider med energipolitiske spørsmål knyttet til ulike fagområder og som eier av energiselskap. Samtidig er det nå et tydeligere fokus på energi som en samfunnsutfordring, med større politisk oppmerksomhet og forventninger til hvordan fylkeskommunene som samfunnsutviklere skal jobbe for å løse energiutfordringer i sine respektive fylker. Et tydelig fellestrekk er trilemmaet mellom klimaomstilling, næringsutvikling og naturhensyn.

Hvordan dette følges opp i forskjellige planer, strategier og lignende varierer. En mulig fallgrube er at forventningene til fylkeskommunenes eget arbeid på energiområdet er større enn hva som er realistisk ut ifra fylkeskommunenes ressurser og virkemidler på politikkområdet.

Det er ikke nødvendigvis hensiktsmessig at Østlandssamarbeidet skal brukes som et verktøy innenfor alle fylkeskommunens ansvarsområder. Derfor bør fylkeskommunene vurdere hvilke saker det kan gi mest merverdi å samarbeide om.

I representantskapets møte 28. februar er energi et hovedtema. For å få en mest mulig konkret diskusjon om energipolitiske prioriteringer i Østlandssamarbeidet framover er det ønskelig at fylkeskommunene innledningsvis i saken orienterer om:

- Hvordan arbeider fylkeskommunen for å sikre tilstrekkelig nettkapasitet i landsdelen?

- Hvordan arbeider fylkeskommunene for å bidra til økt energiproduksjon raskere?

Nedenfor følger sekretariatets vurderinger av aktuelle felles utfordringer/problemstillinger på energiområdet som representantskapet kan drøfte, basert på innspill fra dialogmøtene.

Utfordringer med nettkapasitet

Nettkapasitet er en betydelig felles utfordring i landsdelen. Som NVE skriver i sin [rapport om norsk og nordisk effektbalanse fram mot 2030](#), har budområde NO1 (Østlandet) størst effektunderskudd og er spesielt sårbart for flaskehalsen i nettet.

Per i dag er nettkapasiteten for styrende for hvor det gjøres ulike former for nyetableringer eller hvor eksisterende næringsliv kan øke aktiviteten eller omstille til fornybar strøm. Samtidig er det planlagt betydelige forbedringer på både transmisjonsnettet og regionalnettet for å øke kapasiteten i landsdelen. Hvor vidt den planlagte økningen i nettkapasiteten er tilstrekkelige for faktiske framtidige behov framstår uavklart (eller kan variere). Det er uansett snakk om langsiktige tidsperspektiv for økt/ledig kapasitet (2035-2040), mens de negative konsekvensene av manglende nettkapasitet i landsdelen allerede er synlige i dag.

Både [Strømnettutvalget](#) og [Kraftløftet](#) fra LO og NHO påpeker at det er nødvendig med raskere og bedre konsesjonsprosesser og anbefaler en rekke tiltak. Disse problemstillingene ble også løftet fram i dialogen med fylkesadministrasjonene. Det er uavklart hvor vidt det er nødvendig for Østlandssamarbeidet å iverksette egne kartlegginger av behovet for endringer i det energipolitiske beslutningssystemet, eller om fylkeskommunene kan samarbeide interessenpolitisk med utgangspunkt i anbefalinger fra eksisterende kunnskapsgrunnlag. Det vil uansett være nødvendig med en videre prosess for å avklare felles posisjoner.

Et poeng som løftes fram av flere er behovet for å se på kriteriene for tilknytning til strømmettet. Det er bred enighet om at «første-til-mølla» som et grunnlag for å prioritere søknadene er utilstrekkelig i dagens situasjon med manglende nettkapasitet. Hvor vidt fylkeskommunene kan enes om felles forslag til andre kriterier må vurderes nærmere. I Kraftløftet peker NHO og LO på at realistiske og modne prosjekter bør prioriteres, og at utslippsreduksjoner i eksisterende virksomheter bør tillegges vekt.

Kort oppsummert er det to hovedproblemstillinger som bør vurderes når det energipolitiske samarbeidet skal konkretiseres:

- Er det behov for å jobbe interessepolitisk for økt nettkapasitet utover det som allerede er planlagt (og å påvirke hvordan nettinfrastrukturen planlegges), eller er det viktigst å sikre at planlagte forbedringer i nettkapasiteten prioriteres og gjennomføres raskere? Hva er det interessepolitiske handlingsrommet og hvilke prosesser er det viktigst å påvirke?
- Er det behov for å gjøre ytterligere utredninger eller kartlegginger for å identifisere systemsvakheter i det energipolitiske beslutningssystemet, eller er det eksisterende kunnskapsgrunlaget tilstrekkelig? I så fall, hvilke allerede anbefalte tiltak mener fylkeskommunene er viktigst?

Behov for mer energi

Selv om nettkapasitet er en hovedutfordring, er det også et behov for å øke produksjonen av fornybar energi i landsdelen. Økt regional og lokal selvforsyningsgrad kan bidra til å redusere de negative effektene av manglende nettkapasitet. Et poeng som har blitt løftet fram er at spørsmålet om nok energi bør inkludere flere energibærere, ikke kun kraft.

Som omtalt over er det behov for raskere og bedre konsesjonsprosesser. Kapasiteten hos NVE er fremdeles en flaskehals, som det kan være aktuelt å følge opp interessepolitisk overfor nasjonale myndigheter. Regjeringen har nylig lagt fram [forslag til endringer i energiloven for raskere konsesjonsprosesser for kraft og nett](#).

Kapasitet og kompetanse hos mange kommuner er en utfordring. En relevant sak i spørsmålet om fylkeskommunenes rolle som støttespiller for kommunene er regionale ressurscenter for energi (lignende regionale energikontor i Sverige). Per i dag er det et initiativ om saken i KS, så hvor vidt det er en sak som skal følges opp politisk gjennom Østlandssamarbeidet må avklares.

Kapasitetsutfordringene hos NVE og kommunene forsterkes av en økende kompleksitet i sakene, hvor ulike hensyn skal vektles, som ivaretagelse av natur og karbonrike arealer. Nyetableringer på arealer med færre sterke interessekonflikter går derimot ofte hurtigere, for eksempel produksjon av solenergi på grå arealer. Flere fylkeskommuner har derfor påbegynt et arbeid med å definere og identifisere de mest hensiktsmessige arealene for energiproduksjon. Dette er et nybrottsarbeid hvor det både kan være hensiktsmessig å ha et faglig samarbeid for erfaringsutveksling og læring, i tillegg til at fylkesadministrasjonene bør undersøke mulighetene for ressursbesparende felles prosjekter.

Kort oppsummert er det tre problemstillinger som bør vurderes når det energipolitiske samarbeidet skal konkretiseres:

- Hvordan kan fylkeskommunene samarbeide interessepolitisk for å bidra til raskere og bedre konsesjonsprosesser for økt energiproduksjon i landsdelen?
- Hvordan kan fylkeskommunene samarbeide for å styrke arbeidet med å definere og identifisere velegnede areal for fornybar energiproduksjon?
- Bør spørsmålet om regionale ressursentre for energi følges opp politisk i Østlandssamarbeidet, eller håndteres det i KS?

Andre aktuelle problemstillinger

Nedenfor omtales noen mulige saker for videre samarbeid som går på tvers av eller utenom de to hovedtemaene beskrevet over.

Flere fylkeskommuner har eierskap i energiselskaper, og energiselskapenes aktiviteter går på tvers av fylkesgrensene. Et spørsmål som har blitt løftet er om Østlandssamarbeidet kunne være en arena for dialog mellom fylkeskommuner og energiselskaper på tvers av landsdelen.

I en bredere kontekst har det også blitt foreslått at Østlandssamarbeidet kan etablere en felles arena for diskusjoner om energipolitiske prioriteringer for fylkeskommuner og kommuner, energi- og nettselskaper, næringslivsorganisasjoner og lignende. Dette forslaget er inspirert av kraft- eller energiforum, som enkelte fylkeskommuner har.

I det interessepolitiske arbeidet kan det generelt være nyttig å samkjøre seg om felles høringsinnspill i aktuelle energipolitiske saker, men dette må vurderes fra sak til sak. Samarbeid om hørings svar og deling av saksunderlag kan også bidra til å redusere arbeidsmengden for de enkelte fylkesadministrasjonene, hvor kapasiteten ofte kan være presset.

De nye statlige planretningslinjene for klima og energi sier at fylkeskommunen bør vurdere «hensiktsmessig plassering av ladeinfrastruktur i et regionalt perspektiv, i dialog med relevante aktører». Dette følges allerede opp gjennom Klimasats-prosjektet om grønne energistasjoner.

Flere av fylkesadministrasjonene løftet fram at fylkeskommunene også bør arbeide med behovet for mer energieffektivisering, i tillegg til økt energiproduksjon og nettkapasitet. Her kan det være grunnlag for interessepolitisk samarbeid.

I både strategien og handlingsplanen er det et klart ønske om å påvirke bruken av Enovas virkemidler. Det er nylig inngått en ny styringsavtale for Enova i perioden 2025-2028, hvilket kan redusere det interessepolitiske handlingsrommet noe. Enovas virkemidler er uansett både relevante for energiproduksjon, energistasjoner, energieffektivisering med mer. Det bør derfor gjennomføres en systematisk prosess

for å definere hva som er fylkeskommunenes største felles ønsker om tilpasninger i bruken av Enovas virkemidler.

Kort oppsummert er det fire problemstillinger som bør vurderes når det energipolitiske samarbeidet skal konkretiseres:

- Vil det være hensiktsmessig å bruke Østlandssamarbeidet som en arena for å bringe sammen relevante aktører på tvers av fylkesgrensene i landsdelen og diskutere energipolitiske problemstillinger?
- Bør det utvikles rutiner for å vurdere samarbeid om felles høringsinnspill i Østlandssamarbeidet i aktuelle energipolitiske saker?
- Hvordan kan fylkeskommunene samarbeide for økt energieffektivisering i landsdelen, både interessepolitisk og gjennom faglig samarbeid?
- Hva er fylkeskommunenes fremste felles prioriteringer for bruken av Enovas virkemidler?

Vedlegg

Ingen vedlegg

